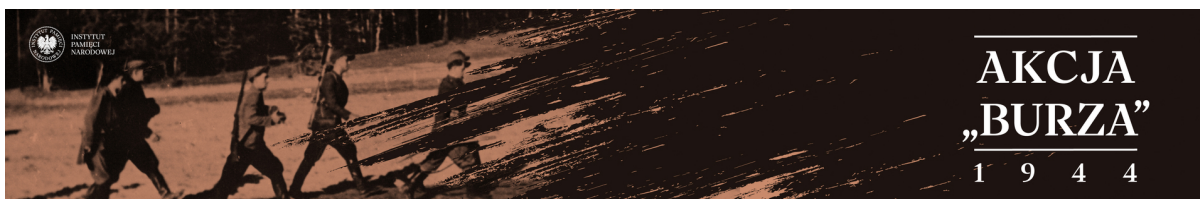

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/197250,80-rocznica-akcji-Burza.html>
02.05.2024, 08:49

80. rocznica akcji „Burza”

W 2024 roku mija 80 lat od przeprowadzenia akcji „Burza” - operacji polityczno-wojskowej Armii Krajowej wymierzonej przeciwko Niemcom, trwającej od 4 stycznia 1944 r., kiedy Armia Czerwona przekroczyła przedwojenną granicę Polski, do stycznia 1945 r. Dwa lata wcześniej - 14 lutego 1942 roku - Naczelny Wódz gen. Władysław Sikorski przekształcił Związek Walki Zbrojnej w Armię Krajową i mianował jej dowódcą generała Stefana Roweckiego.

Instytut Pamięci Narodowej przygotował w związku z rocznicą wiele inicjatyw upamiętniających Armię Krajową i przeprowadzone przez nią działania w ramach akcji „Burza”.

IPN w Warszawie (centrala i oddział)

- **14 lutego 2024, Warszawa** - uroczystości z udziałem dr. hab. Karola Polejowskiego, zastępcy prezesa Instytutu Pamięci Narodowej przed pomnikiem gen. Stefana Roweckiego „Grota” oraz przed Pomnikiem Armii Krajowej i Polskiego Państwa Podziemnego, organizowane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wraz z Zarządem Głównym Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej.
- **14 lutego 2024, Otwock** - otwarcie wystawy „Kedyw Miecz i Tarcza Armii Krajowej”, przygotowanej przez warszawski Oddział Instytutu Pamięci Narodowej
- **14 lutego 2024, godz. 19.30** - audycja „Przystanek Historia” w Polskim Radiu, w Programie I, z udziałem dr. Marka Jedynaka, dyrektora Oddziału IPN w Białymstoku, który opowie o akcji „Burza”
- **„Biuletyn IPN” nr 1-2/2024 - Akcja „Burza”**
- **13 marca 2024, godz. 14.00, Warszawa** - projekcja filmu o dowódcy Plutonu Głuchoniemych Edmundzie Malinowskim (cichym bohaterze Powstania Warszawskiego) i dyskusja z udziałem m.in. prof. Jana Żaryna i Adama Hlebowicza. Patronat honorowy nad filmem objął warszawski oddział IPN (Centrum Edukacyjne IPN Przystanek Historia)
- **20 czerwca 2024, Warszawa** - dyskusja o akcji „Burza” z udziałem dr. Tomasza Łabuszewskiego, dr. Kazimierza Krajewskiego i dr. Henryka Piskunowicza (Izba

Pamięci Strzelecka 8 i IPNtv)

- **lipiec - sierpień 2024, Ożarów - Piaseczno - Rembertów - Otwock - Marki - Ożarów** – prezentacje wystawy plenerowej „Na odsiecz powstańczej Warszawie”.
Ponadto we współpracy z samorządami tych miast zostaną odsłonięte upamiętnienia Komendantów Rejonów wchodzących w skład Obwodu AK Warszawa – powiat Ożarów Mazowiecki – kpt. Edward Grunwald, Warszawa Rembertów – mjr. Franciszek Amałowicz, Piaseczno – mjr. Marian Bródka-Kęsicki, Otwock – kpt. Stanisław Szulc, Marki – mjr. Henryk Okińczyc
- **lipiec - sierpień 2024, Warszawa** – prezentacja wystawy plenerowej „Bohaterki wśród bohaterów”. Ekspozycja przedstawi kobiety walczące w Powstaniu Warszawskim, które zostały odznaczone Krzyżem Virtuti Militari. Wystawie będzie towarzyszyć folder z biogramami tych kobiet.
- **lipiec - sierpień 2024** – cykl krótkich spotów (shortów, rolek) prezentujących kobiety i mężczyzn walczących w Powstaniu Warszawskim i odznaczonych Krzyżem Virtuti Militari oraz powstańców warszawskich, którzy po upadku powstania trafili do katowni na Strzeleckiej 8
- **lipiec - sierpień 2024, Warszawa** – prezentacja wystawy poświęconej powstańcom warszawskim, którzy po powstaniu byli więźniami aresztu WUBP w Warszawie przy ul. Strzeleckiej 8 (Izba Pamięci Strzelecka 8).
- **lipiec - sierpień 2024** – prezentacja broszury o dowódcach obwodów Okręgu Warszawskiego AK i ich roli w Powstaniu Warszawskim
- **wrzesień 2024, Warszawa** – prezentacja książki Jarosława Stróżyka o Powstaniu Warszawskim na Pradze „Obwód VI Praga Okręgu Warszawa AK w Powstaniu Warszawskim – wybór dokumentów” (Izba Pamięci Strzelecka 8)
- **2-3 października 2024, Warszawa** – międzynarodowa konferencja naukowa [„Rachunki za Powstanie Warszawskie \(1944–2024\). Odpowiedzialność, rozliczenia, sprawiedliwość”](#)
- regionalny konkurs plastyczny „W hołdzie powstańczej Warszawie” dla uczniów szkół podstawowych na Mazowszu

IPN W Białymstoku

- **13 lutego 2024, Białystok** – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN dr. hab. [Karola Polejowskiego](#). Będzie to inauguracja obchodów 80. rocznicy przeprowadzenia akcji „Burza”, operacji o kryptonimie „Ostra Brama” oraz Powstania Warszawskiego. Przedstawiony zostanie dorobek IPN w zakresie badań nad dziejami Armii Krajowej. Oddziałowe Archiwum IPN w Białymstoku [zaprezentuje kolekcję Zdzisława Gwozdka udostępnioną naukowcom do badań](#).
- **13 lutego 2024, Białystok** – rozpoczęcie I etapu IX Regionalnej Olimpiady

Historycznej Wiedzy o Armii Krajowej, jej poprzedniczkach i następczyniach. Olimpiada współorganizowana z Centrum Kształcenia Zawodowego w Wysokiem Mazowieckiem.

- **14 lutego 2024, Przasnysz** – inauguracja 80. rocznicy akcji „Burza” – inauguracja konkursu o dziejach Obwodu AK Przasnysz, który organizuje Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Przasnyskiej pod patronatem dyrektora Oddziału IPN w Białymstoku.
- **luty - maj 2024, Białystok** – projekt „W służbie Ojczyźnie” współorganizowany z 1 Podlaską Brygadą Obrony Terytorialnej
- **10 marca 2024, Tryczówka** – odsłonięcie tablicy upamiętniającej cichociemnego płk. Jana Kamieńskiego „Franta” w panteonie na terenie kościoła pw. Najświętszej Marii Panny w Tryczówce. Uroczystości towarzyszyć będzie wykład na temat Cichociemnych Żołnierzy AK
- **14 marca 2024, Białystok** – II etap i finał X Regionalnej Olimpiady Historycznej Wiedzy o Armii Krajowej, jej poprzedniczkach i następczyniach. Olimpiada współorganizowana jest z Centrum Kształcenia Zawodowego w Wysokiem Mazowieckiem
- **8 kwietnia 2024, Białystok** – promocja drugiego wydania broszury *Tadeusz Westfal „Karaś”. Żołnierz polskiego „Kedywu”* autorstwa Piotra Łapińskiego oraz materiałów edukacyjnych
- **17 kwietnia 2024, Białystok** – „Zasłużeni dla Niepodległej” – uroczysta gala konkursu
- **13-14 kwietnia 2024, Białystok** – zakończenie projektu „W służbie Ojczyźnie” – zajęcia wojskowe z 1 Podlaską Brygadą Obrony Terytorialnej
- **15-16 czerwca 2024, Wąchock, Wykus** – uroczystości kombatanckie Armii Krajowej, upamiętniające żołnierzy z oddziałów partyzanckich płk. Jana Piwnika „Ponurego” i mjr. Eugeniusza Kaszyńskiego „Nurta” Otwarcie wystawy elementarnej „Major Eugeniusz Kaszyński »Nurt«” autorstwa Edyty Krężolek i Marka Jedynaka
- **23 czerwca 2024, Wygoda i Czerwony Bór k. Łomży** – uroczystość upamiętniająca walki oddziałów AK, NOW i NSZ w 1944 r. z Niemcami w Czerwonym Borze
- **25 czerwca 2024, Białystok** – wykład na temat oddziałów z terenu szeroko rozumianego Podlasia, które walczyły na tym terenie w 1944 r. (Przystanek Historia)
- **27-28 czerwca 2024, Białystok** – konferencja naukowa „Od »Ostrej Bramy« do epigonów. Polskie podziemie niepodległościowe w latach 1944–1949”

- **3 lipca 2024, Dobrzyńewo Kościelne** – oddanie odrestaurowanego grobu weterana ks. Wiktora Gogolińskiego, żołnierza 13 Brygady Wileńskiej AK
- **4 lipca 2024, Goniądz** – mural upamiętniający mjr. Mieczysława Potockiego „Węgielnego”, dowódcę Zgrupowania nr 2. Okręgu Wileńskiego AK (bitwa pod Krawczunami)
- **6 lipca 2024, Wilno** – otwarcie wystawy „Przed Warszawą było Wilno. Powstanie Wileńskie 1944”
- **6 lipca 2024, Wilno** – konferencja popularnonaukowa na temat Wileńszczyzny podczas II wojny światowej. Wydarzenie z udziałem pracowników IPN zajmujących się powyższym tematem (T. Balbus, P. Niwiński, P. Rokicki, M. Ostapiuk, M. Jedynak)
- **7 lipca 2024, Wilno - Kalwaria Wileńska** – oddanie odnowionego grobu żołnierza AK – weterana walk o niepodległość na cmentarzu w Wilnie
- **7 lipca 2024, Wilno Rossa** – oficjalne obchody rocznicowe na cmentarzu na Rossie z udziałem władz RP, przedstawicieli IPN, UdSKiOR. Wydarzenie organizowane przez Związek Polaków na Litwie
- **14 lipca 2024, Miedniki Królewskie** – otwarcie wystawy „Przed Warszawą było Wilno. Powstanie Wileńskie 1944” w muzeum w zamku, gdzie internowani byli przez Sowieców żołnierze AK biorący udział w zdobywaniu Wilna
- **26 sierpnia 2024, Ostrożany** – Rajd Pieszy Śladami V i VI Brygady Wileńskiej AK – we współpracy ze Stowarzyszeniem Kulturalnym „A La longue”
- **8 września 2024, Grzędy k. Grajewa** – uroczystości w 80. rocznicę bitwy 9 Pułku Strzelców Konnych AK z Niemcami na Grzędach (8 września 1944 r.)
- **9 września 2024, Wilno** – Przystanek Historia Wilno – promocja książki dr. hab. Jarosława Wołkonowskiego na temat Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej

IPN w Bydgoszczy

- **14 lutego 2024, godz. 15.30, Bydgoszcz** – prezentacja wystawy elementarnej „Stefan Rowecki »Grot«” przed budynkiem delegatury IPN Bydgoszczy, okolicznościowe podświetlenie siedziby delegatury IPN w Bydgoszczy.
- **14 lutego 2024** – konkurs „Armia Krajowa – Armia Obywatelska” na platformie Kahoot

IPN w Gdańsku

- **od 12 do 16 lutego 2024, Gdańsk** – dystrybucja bezpłatnych materiałów na temat Armii Krajowej i akcji „Burza” (księgarnia IPN)
- **14 lutego 2024, Gdynia, Sopot** – [udział zastępcy dyrektora gdańskiego IPN – Waldemara Szulca w uroczystościach w Gdyni i Sopocie, związanych z rocznicą](#)

IPN w Katowicach

- [14 lutego 2024, Katowice](#) – obchody 82. rocznicy przekształcenia Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową

[IPN w Kielcach](#)

- **14 lutego 2024, godz. 12.00, Skwer Stefana Żeromskiego w Kielcach** – uroczyste obchody przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową
- **14-29 lutego 2024, Skwer Stefana Żeromskiego w Kielcach** – prezentacja wystawy plenerowej „Stefan Rowecki »Grot«”
- **14 lutego 2024, godz. 17.00, Kielce** – projekcja filmu dokumentalnego „Armia Krajowa – armia inna niż wszystkie” (Centrum Edukacyjne IPN „Przystanek Historia”, ul. Warszawska 5)
- [14-16 lutego 2024 – internetowy konkurs o Armii Krajowej](#)
- **maj 2024, Kielce** – prezentacja grafiki „Operacja Burza” na szklanej elewacji Centrum Edukacyjnego IPN „Przystanek Historia”, Kielce ul. Warszawska 5
- **maj 2024, woj. świętokrzyskie** – wojewódzki konkurs historyczny „Operacja Burza”
- **czerwiec 2024, Kielce i woj. świętokrzyskie** – „Burza 1944” – mobilna gra terenowa z aplikacją Action Track
- **lipiec 2024, Góry Świętokrzyskie** – Rajd „Szlakiem »Burzy«” w Okręgu Radomsko-Kieleckim Armii Krajowej
- **1 sierpnia 2024, Kielce** – uroczystość w 80. rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego (Skwer Szarych Szeregów)
- **1 sierpnia 2024, Kielce** – pokaz filmu „Wiara ‘44” (CE IPN „Przystanek Historia”)
- **sierpień 2024** – debata na temat AK w Okręgu Radomsko-Kieleckim w okresie 1943–1944 ze szczególnym uwzględnieniem działań bojowych związanych z akcją „Burza”
- **sierpień 2024** – dodatek prasowy do dziennika „Echo Dnia Świętokrzyskie” dotyczący akcji „Burza”
- **sierpień 2024, woj. świętokrzyskie** – prezentacja wystawy „Tadeusz Komorowski Bór”
- **sierpień 2024, woj. świętokrzyskie** – prezentacja wystawy „Armia Krajowa”
- **sierpień 2024, woj. świętokrzyskie** – prezentacja wystawy „Powstanie Warszawskie”

- **sierpień 2024, woj. świętokrzyskie** – prezentacja wystawy „Polska Walcząca”
- **wrzesień 2024** – wojewódzki konkurs historyczny „Młodzi kontra – postawy Polaków młodego pokolenia w okresie zmagania o odzyskanie i utrzymanie niepodległości”
- **wrzesień - październik, Kielce i woj. świętokrzyskie** – „Burza 1944” – mobilna gra terenowa z aplikacją Action Track

IPN w Krakowie

- **14 lutego 2024, Kraków** – premiera gry planszowej „Cichociemni. Spadochroniarze AK” w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia”
- **14 lutego 2024, godz. 10.00, Kraków** – uroczystości wojewódzkie z okazji 82. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową (Grób Nieznanego Żołnierza, pl. Jana Matejki w Krakowie)
- **15-18 lutego 2024, Budapeszt (Węgry)** – wydarzenia na „Przystanku Historia” IPN w Budapeszcie: wystawa elementarna o Armii Krajowej w języku polskim i węgierskim, dyskusja o Armii Krajowej i podziemiu w czasie II wojny światowej, wykład o Akcji „Burza”, zajęcia w szkołach.
- **14 lutego 2024, godz. 18.00, Kraków** – spotkanie „Od Organizacji Orła Białego do Jana Sałatka »Orła«. Konspiracja niepodległościowa na ziemi wadowickiej w latach 1939-1955” z cyklu „Archiwalna środa” w Centrum Edukacyjnym „Przystanek Historia” Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie z udziałem historyka-regionalisty Michała Siwca-Cielebony (ul. Dunajewskiego 8).
- **12 artykułów „»Burza« w Małopolsce”**. Każdego 1 dnia miesiąca ukaże się jeden artykuł na stronach IPN w Krakowie oraz w każdy pierwszy piątek miesiąca w *Gazecie Krakowskiej*

IPN w Lublinie

- **26 stycznia 2024** – konferencja popularnonaukowa „Akcja »Burza« na Wołyniu”
- **6-7 czerwca 2024** – międzynarodowa konferencja naukowa „Aparat represji – podmiot wykonawczy w systemie sowieckim – historia i perspektywy badawcze”, podczas której aspekt akcji „Burza” będzie elementem składowym jednego z paneli tematycznych
- **lipiec 2024** – publikacja wydawnictwa albumowego *Lubelszczyzna w okresie Polski lubelskiej*, w którym znajduje się artykuł o akcji „Burza”
- **lipiec/sierpień 2024** – promocja publikacji *Lubelszczyzna w okresie Polski lubelskiej* połączona z konferencją popularnonaukową
- **1 połowa lipca 2024** – artykuł do „Kuriera Lubelskiego” na temat Operacji „Ostra Brama”

- **lipiec 2024** – prezentacja wielkoformatowych banerów dotyczących przebiegu akcji „Burza” w Rykach, Tomaszowie Lubelskim, Szczepieszynie, Lublinie i Zamościu

IPN w Łodzi

- [13 lutego 2024, Łódź](#) – prezentacja książki „W cieniu wyroku na miasto. Pułkownik dyplomowany Józef Szostak »Filip« (1897-1984). Biografia szefa Oddziału III i szefa operacji KG AK”
- [14 lutego 2024, godz. 10.00, Łódź](#) – uroczystość z okazji przekształcenia ZWZ w AK (przy pomniku Armii Krajowej na pl. Hallera)
- **14 lutego 2024, Łódź** – wykład dr. Tomasza Toborka „Armia Krajowa w rocznicę Powstania” dla osadzonych w Areszcie Śledczym (przy ul. Smutnej)
- [14 lutego 2024](#) – konkurs online „Tropami łódzkiej Armii Krajowej”
- **20 czerwca 2024, Sulejów** – rajd terenowy dla uczniów szkół ponadpodstawowych „Akcja »Burza« na ziemi łódzkiej – szlakiem walk 25 pułku piechoty Armii Krajowej” związany z 80. rocznicą powstania jednostki i jej walk w rejonie Sulejowa i Opoczna
- **1 sierpnia 2024, Łódź** – organizacja uroczystości z okazji Narodowego Dnia Pamięci Powstania Warszawskiego (Cmentarz Stary w Łodzi)
- **1 sierpnia 2024, Łódź** – prezentacja wystawy plenerowej „Na pomoc Warszawie sierpień-październik 1944” (Manufaktura, ul. Drewnowska 58 w Łodzi/Stary Cmentarz przy ul. Ogrodowej w Łodzi/Cmentarze na Dołach w Łodzi)
- **5 września 2024, Łódź** – spacer edukacyjny dla uczniów szkół ponadpodstawowych „Śladami Powstańców Warszawskich spoczywających na łódzkich nekropoliach”
- **4 października 2024, Sulejów** – rajd terenowy dla uczniów szkół ponadpodstawowych „Śladami oddziału partyzanckiego »Sama« i akcji »Burza« na ziemi łódzkiej”

IPN w Opolu

-

14 lutego 2024, Opole – otwarcie wystawy IPN o Armii Krajowej podczas święta patrona Szkoły Podstawowej nr 29 w Opolu im. Armii Krajowej

IPN w Poznaniu

- **lipiec/sierpień 2024, Poznań, Warszawa** – projekt „Razem przed laty – razem dziś. Wielkopole w Powstaniu Warszawskim” – coroczna akcja informacyjna w środkach komunikacji miejskiej, 15-sekundowy spot będzie wyświetlany na

ekranach LCD w ok. 200 autobusach w Warszawie i Poznaniu

- aktualizacja bazy danych [serwisu internetowego IPN poświęconego Wielkopolanom w Powstaniu Warszawskim](#)
- projekt „Wielkopolanki i Wielkopolanie w Powstaniu Warszawskim”, prowadzony przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa w Poznaniu, przedstawia historie osób związanych z Poznaniem: mieszkańców, którzy wzięli udział w Powstaniu Warszawskim lub powstańców, którzy po wojnie zamieszkali w stolicy Wielkopolski. Pierwszym etapem upamiętniania jest zadbanie, aby mogły powstańców zostały wpisane do prowadzonej przez Instytut ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (do ewidencji zostało wpisanych do tej pory 623 groby weteranów Armii Krajowej pochowanych na terenie Poznania i Wielkopolski, z tego zostało wytypowanych 11 osób do dalszego uhonorowania). Kolejny etap stanowi zaproponowanie władzom Poznania, aby bohaterki i bohaterowie Powstania Warszawskiego zostali „zaproszeni” do przestrzeni publicznej i stali się patronkami i patronami ulic, skwerów. Trzeci etap to realizacja polegająca na umieszczeniu (najpierw kilku) tabliczek informacyjnych na budynkach, w których mieszkali bohaterowie. Taka forma stanowi upamiętnienie i jest jednocześnie elementem popularyzacji wiedzy na temat powstania – to wszystko sprawia, że postacie historyczne stają się nam bliższe.

IPN w Rzeszowie

- **13 lutego 2024** – dr Paweł Fornal z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Rzeszowie opowiedział w Katolickim Radiu Via o działaniach związanych z początkiem Akcji „Burza” oraz rocznicy przekształcenia ZWZ w AK
- **14 lutego 2024, Rzeszów** – [obchody 82. rocznicy przemianowania Związku Walki Zbrojnej w Armię Krajową. Msza Św. w Kościele pw. Świętego Krzyża w Rzeszowie, a następnie uroczystości rocznicowe przed Pomnikiem Pamięci Żołnierzy Armii Krajowej Podokręgu „Rzeszów”](#)
- **15 lutego 2024, Białowa** – [uroczyste odsłonięcie muralu upamiętniającego ks. Michała Pilipca ps. „Ski”, uczestnika akcji „Burza” na Rzeszowszczyźnie](#)

IPN w Szczecinie

- **1 lutego 2024, Koszalin** – zajęcia edukacyjne na temat Polskiego Państwa Podziemnego z okazji dni języka polskiego i historii (Zespół Szkół nr 1 w Koszalinie)
- **6 lutego 2024, Słubice** – prezentacja wystawy Polskie Państwo Podziemne i wykład tematyczny (Centrum Kształcenia Ustawicznego i Zawodowego)
- **13 lutego 2024, Szczecin** – [uroczystości w związku z 82. rocznicą przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową z udziałem władz wojewódzkich i samorządowych oraz w asyście Kompanii Honorowej 12.](#)

[Szczecińskiej Dywizji Zmechanizowanej \(Cmentarz Centralny w Szczecinie przy pomniku „Na Chwałę Armii Krajowej”\)](#)

- **14 lutego 2024, Szczecin** – uroczystość pod tablicą „Żołnierzom Armii Krajowej” przy Urzędzie Miasta w Szczecinie w związku z 82. rocznicą przemianowania Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową
- **14 lutego 2024, Koszalin** – zajęcia edukacyjne na temat Polskiego Państwa Podziemnego (Klub Garnizonowy)
- **19 lutego 2024, Szczecin** – panel dyskusyjny podczas konferencji poświęconej akcji „Burza”, organizowanej przez Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Oddział w Szczecinie
- **22 lutego 2024, Szczecin** – dyskusja „Rotmistrz Witold Pilecki. Bohater na nasze czasy?” (Przystanek Historia Szczecin)
- **25 lutego 2024, Szczecinek** – zajęcia edukacyjne „Rotmistrz Witold Pilecki” (Zespół Szkół Technicznych)

* * *

Akcja „Burza”

Decyzję o rozpoczęciu akcji „Burza” podjął dowódca Armii Krajowej gen. bryg. Tadeusz Komorowski „Bór” w listopadzie 1943 r. Celem akcji było również ujawnienie przedstawicieli legalnych władz polskich w roli gospodarza ziem polskich i zmanifestowanie suwerenności Rzeczypospolitej Polskiej na Kresach Wschodnich wobec wkraczających wojsk sowieckich.

Plany powstania powszechnego przeciwko Niemcom zostały opracowane w latach 1940–1942. Zakładano, że wystąpienie AK zostanie wsparte przez regularne oddziały Polskich Sił Zbrojnych z Zachodu. Plany musiały być zmienione w 1943 r., kiedy stało się oczywiste, że zamiast zachodnich sojuszników pierwsza na ziemi polskie dotrze Armia Czerwona. Przygotowano wówczas, pod kryptonimem „Burza”, alternatywny plan działania: wzmożoną akcją dywersyjną, swego rodzaju strefowym powstaniem powszechnym realizowanym pasami, poczynając od wschodu.

Złożona i trudna sytuacja polityczna, w efekcie zerwanych przez Sowietów w związku ze zbrodnią katyńską stosunków dyplomatycznych, spowodowała, że wybrano rozwiązanie kompromisowe, które pozwalało zachować postawę lojalną wobec naszych sojuszników (Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych) oraz sojuszników naszych sojuszników (ZSRS). Nie rezygnowano z demonstracji suwerennych praw Rzeczypospolitej do całego terytorium państwa i jego pełnej niepodległości.

Terenowym dowódcą AK i przedstawicielom Delegatury Rządu na Kraj polecono ujawnianie się wobec wkraczającej Armii Czerwonej oraz przejmowanie władzy wojskowej i

cywilnej na wyzwolonym terenie. Zdecydowano się zdobyć duże miasta takie jak: Wilno, Lwów, Rzeszów oraz Lublin. Miały one zostać opanowane uderzeniem operujących w terenie oddziałów AK, wspartym powstańczymi działaniami garnizonów tych miast.

Jako pierwsze miasto miało zostać zdobyte Wilno. Operacji nadano kryptonim „Ostra Brama”. 7 lipca 1944 r. wieczorem 14800 żołnierzy AK miało przystąpić do akcji. Jednak ofensywa 3. Frontu Białoruskiego postępowała tak szybko, że dowództwo AK zdecydowało się przyspieszyć operację. „Ostra Brama” rozpoczęła się o świcie 7 lipca. Przyspieszenie uderzenia spowodowało, że zaledwie 30% przewidywanych sił dotarło na miejsce koncentracji i było w stanie wziąć udział w walkach o Wilno. Samodzielne zdobycie miasta przez jednostki AK okazało się niemożliwe. Po opanowaniu miasta czerwonarmiści bardzo szybko pozrywali polskie flagi. Specjalne grupy NKWD aresztowały dowództwo i rozbrajały żołnierzy AK. Z raportu gen. Iwana Sierowa wynika, że rozbrojono wówczas ponad 6000 szeregowych oraz oficerów i wywieziono ich w głąb ZSRS.

W miarę przesuwania się frontu na zachód „Burzę” realizowały kolejne okręgi AK. Poszczególne Obwody występowały do walki w miarę zbliżania się Sowietów. Do zbrojnego wystąpienia przeciwko Niemcom miało dojść również w Warszawie. Wieczorem, 31 lipca 1944 r., gen. Tadeusz Komorowski „Bór” wydał rozkaz wybuchu powstania 1 sierpnia o godzinie 17.00., tzw. godzinie „W”.

Powstanie Warszawskie było największą bitwą Polskiego Państwa Podziemnego i jednocześnie największym tego rodzaju powstaniem w całej okupowanej Europie. Po 63 dniach walki 2 października 1944 r. dowództwo AK podpisało „Układ o zaprzestaniu działań wojennych w Warszawie”. Bilans powstania był tragiczny. Zginęło od 16 tys. do 18 tys. jego uczestników, a około 25 tys. zostało wziętych do niewoli. Liczba cywilnych ofiar wyniosła od 150 tys. do 180 tys. osób. Po kapitulacji Warszawa została doszczętnie zniszczona przez Niemców.

Powstanie Warszawskie pod względem militarnym było największą operacją przeprowadzoną przez AK w czasie „Burzy”. Ofensywa sowiecka na kierunku warszawskim została zatrzymana z przyczyn politycznych. Decyzja ta była wyrokiem śmierci dla miasta, wydanym przez Stalina, a wykonanym przez Niemców.

26 października 1944 ostatni dowódca AK gen. Leopold Okulicki „Niedźwiadek” zdecydował o wstrzymaniu akcji „Burza”. Była ona największą operacją bojową Armii Krajowej. Jej cel polityczny – utrzymanie niepodległości – nie został osiągnięty wobec totalnej przewagi Sowietów i zgody Zachodu na podporządkowanie Polski Stalinowi. Akcja „Burza” wzmogła terror NKWD w stosunku do Polaków. Uczestnicy „Burzy” w heroiczny sposób dali wyraz woli walki o wolną i niepodległą Ojczyznę.

Fragmety publikacji [„Burza” - Armia Krajowa w 1944](#)”, [„Powstańcy Warszawscy](#)”.